

Victor Westing

KRUIPNIEUWS

3e Jaargang No.5

M E I 1941.

CRGAAN VAN DE N.J.N. - SOCIOLOGEN - GROEP.

REDACTEUR: Guus Roskam, Admiralengracht 257 III AMSTERDAM - W

ADMINISTRATEUR: Gerrit Harmsen, Haarlemmerdijk 28 hs A'DAM - C

ONS HAAGSE WEEKEND.

Motto: Lang verwacht, stil gezwogen,
Nooit gedacht, toch gekregen.

Als je de sjoc-groep van stumperig werkgroepje door de ja-
ren heen hebt zien opgroeien tot de hoogst wetenschappelijke
welvarende sociologengroep van heden,----als je, na als niet
wetend klunsje in de tijd van aardsvader Tjal. je intrede te
hebben gedaan, je sjoc-haren hebt zien grijzen, en je bent een
oude bok geworden, die nog niets weet, maar door illustere
voorbeelden geleerd heeft, hoe het te doen voorkomen, of hij
heel veel weet,---- nu dan, dan ga je tenslotte eraan wanhopen
dat je stille wensen nog eens in vervulling zullen gaan. Maar
ziet, de wonderen zijn de wereld nog niet uit, en....(zie aan-
her).

In al die vele jaren hebben we weekenden gehad in Noord-
wijkerhout, Petten, Assumburg, Bakkum, en hoewel de duinen bij
verschillende van deze plaatsen heel aardig zijn, kunnen ze
toch bijna nergens halen bij die van Den Haag. Verschillende
keken kwam dan ook de gedachte bij mij op, dat een weekend in
Den Haag voor de sjoc-mensen, die bij bovenstaande duinen al
zo enthousiast waren, dan toch wel een grote delicatesse
moest wezen. Af en toe uitte ik deze gedachte ook wel eens,

maar altijd waren er bezwaren; het leek wel, of het Haagje 'n gevloekte plaats was. Misschien waren de diverse besturen bang voor de verderflijke invloed van het mondaine Scheveningen. Maar ziet, het "verlichte bestuur" van heden heeft de stoute schoenen aangetrokken, en nu zullen eindelijk ook de Haagse duinen eens platgesjoet worden.

Waarin schuilt nu dat bijzondere van de Haagse duinen? In de eerste plaats in de kalkrijkdom, die nergens anders in de droge duinen van Hoek van Holland tot Bergen zo groot is. Hierdoor vind je dus prachtig ontwikkelde Bromions en Duinsterretjesgezelschappen.

Ten tweede komen voor zover ik weet nergens anders in de duinen grote bossen voor, die niet aangeplant zijn.

Ik wil het nu eerst even over de oude duinen hebben. Hiefof liggen de talrijken binnen duin bossen, die hiet ook prachtig ontwikkeld zijn, en een nog onbeschreyen subassociatie van het Eiken-Haagbeukenbos vormen. Begin Mei ziet de bodem blau van de Wilde Hyacinten en de Heimbloemen, en overal groeien Bosanemonen, Knikkende Vogelmelk, en Daslook als typische soorten. Helaas zullen we geen tijd hebben, hiet een kijkje te gaan nemen.

Verder is er nog het beroemde Haagsebos. Dit is een echt Eiken-Haagbeukenbos, en wel de Fluitekruid-rijke variant van W. Nederland. Doordat er gekapt wordt, en het "onderhouden" wordt, is er natuurlijk veel verknoid, maar ook zijn er nog mooie stukjes, met Grootbloemmuur, Aronskelk, Posanemoon, Salomonszegel, Dalkruid, Klaverzuring, Keverorchis, Heksenkruid, Muskuskruid, Basandoorn, Groot Gierstgras, Reuzenzwenkgras, Bosbeemdgras, enz. enz. Je ziet, een waslijst, om van te watertanden. Zoals bekend, is het Haagse bos de plaats, waar de meeste Bosanemonen van Nederland staan, en doordat alles dit jaar zo laat is, is dit werkelijk onvergetelijke gezicht van duizenden en duizenden anemonen misschien begin Mei nog te genieten. Waarschijnlijk zullen we 's avonds ook hier nog even een kijkje kunnen gaan nemen.

Van het onbeboste oude duinlandschap daarentegen, waar de heide dus overheerst, is zo goed als niets meer over. Vroeger besloeg het hier in de omgeving grote uitgestrektheden; tegen-

woordig staan er villa's en begraafplaatsen! De "Haagse Vereniging voor Natuurbescherming" heeft één terreintje weten te red- den, "Het Wapendall". Het is niet zo groot, maar goed ontwik- keld. Er groeit hier veel heide, verder Brem, en als bijzonder- heid, en echt wild de Steenanjer! Als we vergunning krijgen, kunnen we misschien 's avonds ook hier nog een excursie naar toe maken.

En nu het jonge duin. Het behoort van Scheveningen tot Wassenaar aan de Waterleiding, die het goed afgesloten houdt, waardoor de plantengroei zich ongestoord heeft kunnen ontwik- kelen.

Het Biesterwegras-gezelschap ontbreekt hier geheel, terwijl het Helm-Zandhavergezelschap slechts zeer fragmentarisch ont- wikkeld is. Dit komt door de grote duinafslag, die hiet ieder jaar plaats vindt. In sommige kwade jaren verplaatst de duin- voet zich wel 4-5 meter naar binnen. Duinvorming kan hiet dus onmogelijk plaats hebben. Slechts vlak bij Scheveningen schijnt de laatste jaren een poging hiertoe enigzins te zullen slagen.

Het op het Helm-Zandhavergezelschap volgende Duindoorn- Kruiwilggezelschap is echter prachtig ontwikkeld. Het is voor- al gekenmerkt door een aantal voorjaarsplanten, en dus momen- teel op zijn mooist. Ik noem bijv. de Fijne Kervel, het Ruig Vergeet-mij-nietje, Duinmuur, Hoornbloem, Deens Lepelblad en Kleine Veldkers.

Op Moordhellingen kan deze vegetatie nu overgaan in een dicht mostapijt van Groot Laddermos, Thujamos, Veenvedermos, Bronsmos, Fraai Slaapmos, Pluimstaartmos, en vele andere, waar- tussen veel Eikvaren en Rondbladig Wintergroen groeit. De laat- ste komt hiet nogal veel voor, en bloeit in sommige jaren ook zeer goed, ondanks het steeds droger worden van de duinen.

Op andere plaatsen komt het zand weer bloot, en hier ont- wikkelt zich dan het Duinsterretjes-gezelschap. Zoals boven reeds gezegd, is het tussen Den Haag en Katwijk op zijn mooist ontwikkeld. De kesoorten zijn, naast Duinsterretje, het Zand- doddegras, Ruig Vergeet-mij-nietje, Kandelaartje, dat nu juist bloeit, en een paar Reigersbekken. Ook moet de Kegelsilene een kesoort zijn; deze groeit hier echter enkel langs een pad in de duinen; ik heb hem nooit in het Duinsterretjesgezelschap

gevonden, en twijfel dus sterk aan zijn waarde als kensoort.

Dit gezelschap gaat nu over in het Silene-Wondklaver-gezelschap uit het Bromion. Op W. en NW.-hellingen is het prachtig ontwikkeld, en beslaat het soms vrij grote oppervlakten. Hier vinden we de kalkminnende soorten als Ruige Scheefkalk, Steenthijn, Zachte haver, Driedistel, Nachtsilene, Wondklaver, en vele andere, waaronder vooral de prachtige Kruisgentiaan genoemd moet worden, die in Nederland alleen hier voorkomt. Het zijn meest late bloeiers, en het mooiste is dit gezelschap dan ook in Augustus en September. De ontwikkeling gaat vervolgens naar één of andere struikgewas met Luguster en Kruiwilg, maar dit is nog niet erg duidelijk. Misschien kunnen we dit eens uitzoeken op het weekend; van deze overgangen zijn overal te vinden.

Raakt de bodem uitgeloogd, dan kan het overgaan in het Buntgrasgezelschap met o.a. Buntgras en Klein Tasjeskruid. Dit kan ook nog wel op een andere manier ontstaan, maar door gebrek aan ruimte laat ik dat maar achterwege. In dit gezelschap komen geleidelijk zeer veel korstmossen, en tenslotte kan het op plaatsen, die sterk zijn blootgesteld aan de zonbestraling, komen tot een dicht korstmossendeek, waarin maar weinig andere soorten meer voorkomen.

Een andere ontwikkeling voert naar het Duinschapegras-gezelschap, dus weer, evenals het Silene-Wondklaver-gezelschap, een weide-aspect, maar nu met soorten van kalkarmen bodem. Hierin kun je acht Walstru vinden, met zijn gele bloemtrossen, Vroeghaver, Lathyrusvikke, Herfstleeuweland, Thrinacia, e.d. Ook dit gezelschap komt niet goed ontwikkeld voor. Tenslotte nog wat over de duinbosjes en -bossen. De kleine bosjes, die hier overal in de duinpannen voorkomen zijn door Jac. Metzger tot een Berken-rijke subassociatie van het Duindoorn-Kruiwilg-gezelschap gebracht. Inderdaad vind je hier veel soorten, die je in het typische gezelschap ook vindt, zoals Fijne Kervel, Ruig Viooltje, Salomonszegel, e.d. Speciaal hier groeit natuurlijk de Berk, en het nogal zeldzame Donderkruid, en het Parcelzaad. Ook de Keverorchis is een typische soort voor deze bosjes, ik weet plaatsen waar meer dan 200 ex. bij elkaar staan. Verder kun je er nog van allerlei fijne dingen vinden.

en telkens, als je weer een ander bosje binnenstapt, kom je weer voor nieuwe verrassingen te staan. Van sommige is de bodem blauw overdekt met trossen van het Zenegroen, in andere vind je twee en meer meters hoge asperges, enz.

Verder komen er twee vrij grote loofbossen in de duinen voor. Het ene is nog een typisch duinberkenbos, dus van het type als boven beschreven. Het is vrij vochtig, wat uit enkele vochtminnende planten blijkt. Zo is hier de enige plaats in de duinen, waar, zij het ook spaarzaam, Pinsterbloem, Glidkruid, en Kattestaart voorkomen. Verder zijn grote plekken van de bodem overdekt met Gerimpeld Sterremos.

Het andere bos is nu iets bijzonders, Het is namelijk een soort Eiken-Haagbeukenbos (*Querceto-Carpinetum betulotosum?*) Natuurlijk komt er geen eik en geen haagbeuk voor, maar de soorten samenstelling is wel erg typisch. Er komt eigenlijk maar één Eiken-Berkenbos-plant voor, n.l. de niet erg trouwe Kamperfoelie. Ook de soorten van het Duinberkenbos ontbreken bijna alle. Hier tegenover staan vele Eiken-Haagbeukenbos-planten als: Rode Koekoeksbloem, Vogelkers, Iep, Vuilboom, Els, Valeriaan, Gelderse Roos, Nagelkruid, Zenegroen, Avondkoekoeksbloem, Kleeftkruid, zoals je ziet, allen soorten, die regelmatig in het Eiken-Haagbeukenbos als begeleider optreden. Dit bos is voorlopig tot een berken-rijke subass. gebracht. Differentieren de soorten zijn natuurlijk de duinplanten, die hier voorkomen. M.i. komen hier allereerst voor in aanmerking de regelmatig optredende soorten: Duinriet en Liguster.

Hiermee ben ik aan het eind van dit zeer beknopte overzicht waarin ik heb probeeren te vertellen, wat je op het weekend allemaal kunt vinden. De werkelijkheid is nog veel fijner.

Komt en ziet!!!

Tot in Scheveningen.

MAX VAN OOSTEN.